

มาตรการทางกฎหมายในการบำบัดรักษาและ
ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

ร้อยตำรวจโทหญิง จีรบูรณ์ บำเพ็ญนรกิจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-155-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LEGAL MEASURE ON TREATMENT AND REHABILITATION
OF VOLATILE SOLVENT ADDICTS

POL.LT. JEERABOON BUMPENNORAKIJ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-155-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์   มาตรการทางกฎหมายในการบำบัดรักษาและเป็นผู้สมรรถภาพ
ผู้ติดสารระเหย
โดย   ร้อยตำรวจโทหญิง จีรบูรณ์ บำเพ็ญนรกิจ
ภาควิชา   นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์
   อาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมรราวดี อังคสุวรรณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์)

..... กรรมการ
(พันตำรวจเอก วรเวทย์ วินิตเนตยานนท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ไพบูลย์ ปวงนิคม)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

จิรบูรณ์ บำเพ็ญรกิจ, ร้อยตำรวจโทหญิง : มาตรการทางกฎหมายในการบำบัดรักษา
และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสารระเหย (LEGAL MEASURE ON TREATMENT AND
REHABILITATION FOR VOLATILE SOLVENT ADDICTS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.มัทยา
จิตติรัตน์, อ.ดร.จิรนิติ ทะวานนท์, 228 หน้า. ISBN 974-584-155-2

สารระเหย คือ สารเคมี หรือผลิตภัณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศว่าเป็นสารระเหยตามกฎหมาย
ผู้ใดนำไปสูดดม เป็นความผิด นอกจากนี้ยังมีสารเคมีหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ยังไม่ได้ประกาศว่าเป็นสาร
ระเหยอีกหลายชนิด

ในแง่บวก (Positive) สารระเหยมีประโยชน์ในทางอุตสาหกรรมและเชิงพาณิชย์อย่าง
มหาศาล ในแง่ลบ (Negative) พิษภัยของสารระเหยจะไปทำลายเซลล์สมองให้เสื่อมอย่างถาวร
ร่างกายจะทรุดโทรม และเปลี่ยนแปลง ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และอาจทำให้ถึงตายได้ในที่สุด
ประเทศต่าง ๆ ในโลกหลายประเทศยังไม่มีกฎหมายควบคุมการใช้สารระเหย เพราะมีผลกระทบต่อ
วงการอุตสาหกรรม และเชิงพาณิชย์ นอกจากประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศเม็กซิโก และประเทศไทย
เท่านั้นที่สังเกตเห็นว่า สารระเหยมีพิษภัยสำหรับเด็กและเยาวชนที่ใช้สารระเหยสูดดม รัฐบาลจึงได้
ออกกฎหมายมาใช้บังคับควบคุมการใช้สารระเหยในทางที่ผิด (Drug abuse)

พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.2533 ของไทย รัฐบาลได้เร่งรีบออก
กฎหมายเพื่อแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนใช้สารระเหยสูดดม โดยเน้นการลงโทษทางอาญามากกว่า
มาตรการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาการใช้สารระเหยเพื่อสูดดมใน
กลุ่มเด็กและเยาวชนให้ลดน้อยลงได้

ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีทฤษฎี ซึ่งถือเป็นหลักสากลว่า "ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ติดสารระเหย
ถือว่าเป็นผู้ป่วย"สมควรได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพมากกว่าใช้มาตรการลงโทษทางอาญา

กฎหมายสารระเหยของไทยยังไม่มีมาตรการบังคับบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพก่อนฟ้อง
เหมือนเช่นกรณีผู้ติดยาเสพติดให้โทษ จึงเห็นว่าถ้านำมาตรการดังกล่าวมาใช้กับผู้ติดสารระเหยแล้วน่าจะ
จะทำให้ผู้ติดสารระเหยลดน้อยลง เพราะ เป็นวิธีทางแก้ปัญหาที่ตรงประเด็นมากที่สุด

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิติกร ..... ร.ต.ท. น.ก.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C270185 : MAJOR LAW
KEY WORD: VOLATILE SOLVENT / NARCOTICS / TREATMENT / REHABILITATION

JEERABOON BUMPENNORAKIJ, POL.LT. : LEGAL MEASURE ON TREATMENT
AND REHABILITATION OF VOLATILE SOLVENT ADDICTS. THESIS ADVISOR :
ASSO.PROF. MATTAYA JITTIRAT, LECT. CHIRANIT HAVANOND, S.J.D.
228 pp. ISBN 974-584-155-2

Volatile solvent is chemical substances or products which are announced by the Minister of Public Health for controlling as legal volatile solvent. Moreover, there are some chemical substances or other products which are not announced as volatile solvent.

In the positive way volatile solvent is very useful for industrial and commercial of the country but in the negative way toxic of volatile solvent also directly destroy brain permanently and its effect to the body as well which finally cause death to the addicts. As the matter of fact, there are no provisions of law for controlling volatile solvent in various foreign countries because its effects to the said industrial and commercial. Only three countries that are the Philippines, Mexico and Thailand try to provide law for controlling drug abuse of volatile solvent.

Emergency Decree on Prevention of Use of Evaporated Substance B.E. 2533 is a kind of legal provision which Thai Government try to control the problem of volatile solvent addicts which part of them are the youth of the country by emphasizing on the treatment and rehabilitation but still not achieve its objective.

In the United States of America it is generally accepted that "Drug addicts are sick person" who should get treatment and rehabilitation more than severely punishment.

But there is no measure of treatment and rehabilitation in the provision of law concerning Volatile Solvent Control so this thesis focus the scope of research on this problem which directly solve the problem. The result of this research is whether such measures are adopted in the Thai Law, the problem of drug addicts shall be directly solved.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2536

ลายมือชื่อนิติ.....ว.ท.น.อุณิ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ ท่านอาจารย์ ดร. จิรนิติ หะวานนท์ และ รองศาสตราจารย์ มัทธา จิตติรัตน์ ที่ได้กรุณา รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้กรุณาตรวจทาน ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมราวดี อังคสุวรรณ ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

กราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ อาจารย์ไพศาล ปวงนิยม พันตำรวจเอก วรเวทย์ วินิตเนตยานนท์ ที่ได้กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

กราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญญภาส ที่ได้ให้ความกรุณาในภาษาต่างประเทศ

กราบขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำโรงพยาบาลธัญญารักษ์ ที่ได้เอื้อเฟื้อข้อมูล และได้จัดให้ผู้เขียนได้ เข้าสัมภาษณ์ผู้ติดสารระเหยที่เข้าบำบัดรักษา ทำให้เป็นประโยชน์เกิดแนวความคิดนำมาเป็นข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์

กราบขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ส. ที่ได้เอื้อเฟื้อข้อมูลและวีดิทัศน์ เรื่องสารระเหย ทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่เอื้อเฟื้อในการค้นหาข้อมูลในการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

กราบขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา ซึ่งเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา อีกทั้งให้ความสนับสนุนแก่ผู้เขียนในการแสวงหาความรู้และความก้าวหน้าในอาชีพ และนอกจากนี้ ขอขอบคุณ ร้อยตำรวจเอก มนัส นครศรี ที่ได้ช่วยให้ข้อคิดเห็น และได้ให้กำลังใจแก่กันเสมอมา และขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่ได้ให้กำลังใจแก่ผู้เขียนมาตลอด

ผู้เขียนขอระลึกถึงพระคุณของมารดาและบิดาที่ได้ส่งเสริมให้ผู้เขียนได้ศึกษาเล่าเรียนตั้งแต่เยาว์วัยจนจบการศึกษาระดับอุดมศึกษา และให้กำลังใจแก่ผู้เขียนได้ศึกษาเล่าเรียนต่อในระดับปริญญาโท

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทที่	
1. บทนำ	1
2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารระเหย	12
2.1 ความหมายของสารระเหย	12
2.1.1 ความหมายทั่วไป	15
2.1.2 ความหมายที่บัญญัติตามกฎหมาย	16
2.2 ประวัติความเป็นมาของการนำสารระเหยมาใช้สูดดม	20
2.3 การแบ่งประเภทของสารระเหย	22
2.3.1 การแบ่งประเภทของสารระเหยในแต่ละประเทศ ..	23
2.3.2 การแบ่งประเภทของสารระเหยตามลักษณะส่วนประกอบของสารเคมีในเชิงวิทยาศาสตร์	25
2.3.3 การแบ่งประเภทของสารระเหยในทางการแพทย์ ..	27
2.4 สาเหตุของการเสพสารระเหย	28
2.4.1 สาเหตุที่ทำให้สารระเหยระบอดรวดเร็ว	32
2.4.2 ลักษณะของผู้ติดสารระเหย	33
2.4.3 วิธีการสูดดมสารระเหย	34
2.5 พิษภัยและโทษของการเสพสารระเหย	35
2.5.1 การกระจายตัว การดูดซึม และการกำจัดเมื่อเข้าสู่ร่างกาย	36
2.5.2 พิษของสารระเหยและอาการแสดง	36

3.	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสารระเหย ในประเทศไทย	43
3.1	ความเป็นมาของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับ สารระเหย	43
3.1.1	ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 พ.ศ.2515 ...	44
3.1.2	ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 พ.ศ.2515 ...	46
3.1.3	ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 378	49
3.1.4	ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก ฉบับที่ 26 (พ.ศ. 2529) เรื่องกำหนดทินเนอร์เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก	50
3.1.5	ความเป็นมาของพระราชกำหนดป้องกันการใช้สาร ระเหย	52
3.2	เปรียบเทียบการติดสารระเหยกับการติดยาเสพติดให้โทษและ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	59
3.2.1	ความหมายของ "สารระเหย" และ "ยาเสพติดให้ โทษ" ตามกฎหมาย	60
3.2.2	เปรียบเทียบลักษณะของสารระเหยและยาเสพติดให้ โทษ	66
3.2.3	เปรียบเทียบผลต่อร่างกายเมื่อเสพสารระเหยและ ยาเสพติดให้โทษ	68
3.2.4	เปรียบเทียบการ "ติดสารระเหย" และ การ "ติด ยาเสพติดให้โทษ"	72
3.2.5	เปรียบเทียบลักษณะอาการของผู้ติดสารระเหยและผู้ ติดยาเสพติดให้โทษ	75
3.3	มาตรการในการนำตัวผู้ติดสารระเหยและผู้ติดยาเสพติดเข้า รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ	76
3.3.1	ความเป็นมาของมาตรการทางกฎหมายที่บังคับใช้กับ	

ผู้เสพยาเสพติดของไทย	77
3.3.2 มาตรการทางกฎหมายในปัจจุบันที่มีต่อผู้เสพยาเสพติด และผู้เสพยาเสพติด	83
3.3.2.1 มาตรการลงโทษทางอาญาของกฎหมายยา เสพติดและกฎหมายสารระเหย	85
3.3.2.2 มาตรการการบำบัดรักษา	94
3.4 วิธีการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดและ ผู้ติดยาเสพติดชนิดอื่น	110
3.5 สถานที่บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ติดยาเสพติดและ ผู้ติดยาเสพติด	115
3.5.1 สถานที่บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของภาครัฐ ..	115
3.5.2 สถานที่บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพของภาคเอกชน	116
3.6 เปรียบเทียบระยะเวลาการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ของผู้ติดยาเสพติดและผู้ติดยาเสพติดชนิดอื่น	118
3.7 สถิติในคดีความผิดเกี่ยวกับสารระเหย	118
3.8 ข้อสังเกตและเปรียบเทียบเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟู สมรรถภาพ	122
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการบำบัดรักษาผู้ติดยา เสพติดของต่างประเทศ	127
4.1 ปัญหาการกระทำความผิดเกี่ยวกับสารระเหยในต่างประเทศ	128
4.2 การบังคับใช้กฎหมายกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับสารระเหย ในต่างประเทศ	133
4.3 พิจารณาเปรียบเทียบมาตรการบำบัดรักษาของต่างประเทศและ ของประเทศไทย	147
4.4 ปัญหาอุปสรรคการใช้บังคับกฎหมายเกี่ยวกับสารระเหยของ ประเทศไทยและของต่างประเทศ	152

4.4.1 ปัญหาอุปสรรคการใช้บังคับกฎหมายเกี่ยวกับสารระเหย ของต่างประเทศ	152
4.4.2 สรุปปัญหาอุปสรรคของการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ของประเทศไทย	155
4.4.3 ข้อดีและข้อเสียของแนวทางแก้ปัญหาโดยการนำ พ.ร.บ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2534 มาใช้บังคับ กับผู้ติดยาเสพติด	163
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	165
บรรณานุกรม	176
ภาคผนวก	
ประวัติผู้เขียน	